

J E L E N K Ö R.

64. szám

Pest, szombat. Augustus 11dikén.

1832.

Foglalat: Magyar és Erdélyország. (Arad sz. kir. városi tisztujítás. Erdély n. fejedelemségi országgyűlés reménye). Anglia (Parlament dolgot. A' külső diplomatiában változtatás. Gyülekezet Londonban. Irlandból hir. Don Pedronak segéd-lem. Angol és francia posták. Courier. Hollandia). Franciaország. (Ausztriai alattvalókat illető czikk a' Moniteurben. Juliusi évnapok kezdete. Nouvelliste. Vendée. St. Simonisták. Cholera. Tolvajok. Ministerek). Németország (Wü-temberg és Baden a' szövetséggyűlési végzetekkel. Hannoverai rendek gyűlése). Portugália (Újabb hírek Bayonneból). Amerika. Törökország. Elegyhírek. Pénzfolyamat. Gabonaár.

MAGYAR ÉS ERDÉLYORSZÁG.

Aradról aug. 4kén: Felsőleges Fejedelmünknek különös kegyelmét vala szerencsénk tapasztalni, midőn a' tisztujító szék-tartást városunknál, annak elrendezése 's boldogulása eszközlésén már hosszabb idő óta csüggedetlenül fáradozó mélt. báró Orczy Lőrincz aradi főispán, mint kir. biztos által, Arad felállása óta legelőször méltóztatott megengedni. Nincs keblünkben olly polgár ki e' ritka kegyet el ne ismerné, 's szívből ne örvendene e' köz 's magas szerencsénken, mellynél fogva nyolczvan évnél tovább kétséggel berított sorsunk örvendetes valóságra derült, azon szokák vigasztaltatván meg bennünk, kiknek elei a' jövendőség boldogítása végett szükséges lépésekhez tetemes áldozatokat is párosítanak. — E' magas engedelem következtében a' kir. biztos ur az ujítószék határidejét jul. 30kára rendelvén, azon nap nyolcz óra-
kor szentlélek-hívás és mise, mozsárdurrogás és mindenrendű polgár-katonasági tisztekedés közt végeztetvén, a' kir. biztos ur megyé-
beli számos tiszt urakkal a' városháznál megjelent, szíves „Éljen!” kiáltások közt; mire a' figyelemmé változott csendet érdemes polgár-mesterünk Heim Domokos ur szegé-
meg, derék magyar beszédével, a' kir. biztos belső 's külső tanácsunk nevében fogad-
ván el; ezt követé egy az építő-székét megnyitó 's magyar szívből buzdózó beszéde a'
mélt. képviselőnek, ki jó királyunk többszerű kegyelmét városunk 's maga iránt hálá-
dólag magasztalván 's jutalmi díjba számít-
ván, a' választó polgárságot szavazási kötele-
ző szempontira ön személyi 's vagyoni bizto-
sítása végett eszmélteté. — Ezekután a' ki-
halás által igen megcsorbult külső tanács pó-

toltatott ki 80ig, szavazás útján, kiknek így kiegészítetvén számok egyetemi akarat 's szó-
zat által szószólónak Szikra András választatott. — Más nap a' belső tanács választása
következtvén, szótöbbség által polgár-mest. r-
rélőn: Heim Domokos, főbíróvá Mihailovics
Lázár hités ügyvéd, város-kapitánnyá Szeku-
lics György; tanácsnokká pedig Petrovics Ba-
lázs hités ügyvéd, Schaerfeneder Ferencz h.
ügyvéd, Orlovics József, Imrey József, h.
ügyvéd, Mijatovich György, Lukacsy János,
h. ügyvéd, Ivanovszky Gábor, h. ügyvéd.
Bragyán György h. ügyvéd, Szalay Bonaven-
tura h. ügyvéd, Tomics Mihály 's Noffky Já-
nos h. ügyvéd; főjegyzőnek megerősített
Franczély Albert, allá neveztetett Serb Tiva-
dar ns Arad vmegyének volt tiszt. alügyésze;
tisztelhetbeli aljegyzőkké Serb Pál, egyszers-
mind levéltárnok, Brassován Demeter és Blas-
kovic Imre h. ügyvéd; város ügyvédcivé:
Jankovich Gábor, Nikolics Ábrahám és Klein
József, orvoská Kresztics János, árvák aty-
jának meghagyatott Pachner Jakab; főkama-
rásnak Frich Antal, adószedőnek Fruscha
György; városgazdája lön Liszter Antal, föld-
mérő Pykulcy Lajos 's utifelügyelő Popovich
Pál. — Megköszönvén Franczély Albert főjegy-
ző a' város 's új tisztikar nevében a' kir. biz-
tos ur szíves fáradozásait a' tisztujításnak vé-
ge lön, szép szertartásu hála-isten dicsérés mel-
lett. Követte ezt aug. 11kén a' városháznál,
2kán pedig a' kir. biztos urnál adott gazdag
ebéd, szokott áldomás köszöntésekkel, muzsi-
ka 's mozsár robajjal fűszerezve. — Midőn
ez ünnepünket szíveink örömjében köztu-
domásra bocsátni bátorkodunk egyszersmind
fiui szent kötelességünknek ismerjük, ádott
magyar hazánkkal tudatni, hogy városunknál
1823 óta a' politikai 's gazdasági tárgyak jegy-

zökönnyeit az 1830ki Sík törvényczikk alkotása óta pedig a' törvénykezési 's egyéb ügyeket is (ámbar erős ut sokféle ajkú lakosink közt egyen haladnunk) hazai nyelven folytatjuk erős elszánással azon törekedvén, hogy nemzetiségünk virágzását tehetségünk szerint előmozdítván, vagy legalább közelítvén ne késsünk 's ne maradjunk el édes hazánk nevére minden időben méltó 's annak hírét dicsőítő magyar fiaitól 's törvényhatóságától, hogy így valódi tagjaivá érdemesüljünk 's valódi lag legyünk is, nemzetünk országos egyetemének.

Sz. Somlyó jul. 21ikén: Nemes Kraszna vmegyében jul. 16dikán kezdődék el, 20 esztendő lefolyása alatt tartatott gyrás gyűlésink legörvendetesbike, melyet közszeretű főispáni helytartónk b. Bánffy László ur nyitván meg, valami rendkívüli öröm lelkesítette beszédét, midőn Felsőes Urunk azon ohajtott kegyelmének kihirdetésére jutott, mely által országunkat bizonyossá teszi rövid időn megnyitandó gyűlése felől. Az egyesületi hit letétele után felolvastatott Ó Felsőesnek ugyancsak az érintett országgyűlés tartása felőli atyai nyilatkozása, 's mivel annak megérkezése óta hazánkban közönséges gyűlés sehoh sem tartatott, sietünk azt minden hazánk- 's atyánkfiaival tudomásul közleni. (Erd. Híradó).

Igazítás. 1) A' Jelenkor 56dik számában említett I. a. k o c s a, nem horvátországi, hanem Somogy vármegyei (horvát lakos) falu. — 2). Későbbi 's hitelesb tudósítások Ó-Kanisáról ellene mondanak az ott jul. 5dikén történt jégzápporról szóló, a' Jelenkor 55dik számában is közlött hírnek.

A N G L I A.

Az alsóház jul. 23iki ülésében jelenté lord Althorp: hogy a' legközelebb pénteken (27ikén) a' budgetet terjesztendi elő, egyszersmind felszólítá a' házat, változnék költségajánlati biztossággá (Verwilligungs-Committee). Spring Rice ur 50,000 font sterlinget kívánt ajánlatni egy nemzeti képtár (Gemäldegallerie) építésére. Örömmel megadott. Hasonlóul több más czikkely is, melyek közül csak egy támasztott vitát: az irlandi ujjab nevelésrendszerre ajánlandó 37,000 font; de szavazásra kelvén a' dolog, a' bigott protestánstagok itt is, 17 szóval 68 ellen,

minoritásban maradtak. A' jul. 24iki ülések nem érdekesek. Az alsóház jul. 25iki ülésében engedelmet kért Hume ur egy bill behozására, melly szerint a' dublini Recorder többé egyszersmind parlamenti tag ne lehessen. Ez a' törvényszéki tiszt, ugymond Hume ur, hivatalánál fogva olly sok, fontos és időt kívánó dolgokkal foglalatos, hogy Dublint elhagynia lehetetlen, 's így ha egyszersmind parlamenti tag lenne, vagy ezen, vagy törvényszéki tiszteit kellene szükségképen elmulatnia. Az engedelem e' bill behozására némi ellenszólás után megadatott. Hunt ur a' katonai fenytéket hozá szóba 's arról kívánt a' ministerek által pontosan tudósittatni, hány ezredben törültetett már el a' testi büntetés, különösen a' korbácsoltatás, 's mellyek azon ezredek, mellyekben ez, az utóbbi 7 esztendő alatt megtartatott. Hobhouse ur a' kívánt tudósítást megígérte. Erre a' ház mint biztosság az irlandi tizedbillel foglalatoskodott 's azt Shiel urnak egy mellékjavaslatával együtt másodsor is elfogadván, harmadszori felolvastatására szabott napot. — A' felsóház jul. 27diki ülésében az irlandi reformbill másodsor olvastatott fel, miután hg Wellington két mellékjavaslatát a' harmadszori felolvastatás idejére halasztotta.

Hill ur helyébe a' napolyi udvarhoz lord Ponsonby, gróf Grey sógora, küldetett követül. Ez ötödik követ, kit lord Palmerton ezutóbbi három hónap alatt visszahí.

Jul. 25ikén tartá ülését Londonban azon gyülekezet, melly a' jelentő (irat) szerint azért hivatott vala egybe, hogy neheztelését fejezze ki a' sérelem ellen, mellyet ujjabban a' frankfurti szövetséggyűlés a' német státusok régi szabadságain elkövetett. Campbell Tamás, a' híres költő, vivé az előlülést. Az ajánlatba hozott végzések között (proposition) nevezetes a' Wade uré, ki így szólott: Minthogy mi, Angliának lakosi, hosszas tapasztalás után tudjuk, minek kell lenni egy nemzet képviselőének; 's minthogy mi meg vagyunk győződve, hogy az isteni gondviselés igazgatása mellett a b b ó l származnak valamelly nemzetre a' legnagyobb jók, ha azon tanácsban melly az ó sorsát intézi,

jól választott és elegendő képviselői ülnek: ennél fogvást mi felette sajnáljuk, hogy a' német nemzet a' német szövetséggyűlésen épen nincs vagy csak igen helytelenül van repraesentálva. — Lawlesz ur azt jegyzette meg, hogy IV. Vilmos mint hannoverai király járulása a' szövetség végzeteihez majus 8dikán, tehát egy nappal azután indult el Londonból, hogy lord Grey (a' reformbill megakadása miatt) lemondott.

Cove-ból, (Irlandban) írják jul. 22dikén: Ma reggel 7 és 9 óra közt érkezett kikötőnkbe 's ki is veté horgonyait sir P. Malcolm hajóserege, t. i. a' Donegal 86, Jupiter 50, Castor fregát, Nimrod 30, Orestes 20, Trinculo 18 álgyuval 's Messenger gőzhajó. A' Jupiter a' 14dik sorszédet hozza, melly egykét nap mulva kiszálland. — Micsélja e' látogatásnak itt Irlandban? nem tudjuk, de hogy hosszasan fog tartani, az abból hihető, mivel mint mondják parancs van adva egy ideigleni kórház-felállításra. —

Londonból julius 25ikén indult ki egy gőzhajó 8,000 puskával, 5,000 pár saruval (csizma) 's 30,000 ft st-nyi hitellel don Pedro számára. Másik héten ugyan illy más hajó, 's ismét egy hét mulva hasonló teherrel két gőzhajó fog Bordeaux-ból Oportóba indulni. Ekkor don Pedronak 7 gőzhajó álland parancsára.

Piron ur, franciaországi al-postaigazgató, jul. 24ikén hagyá el Londont, holott az angol fő-postahivatallal a' London és Paris közt eszközleendő naponkinti közösülés iránt értekezett. Ugy látszik ezen fáradozása nem volt sikertlen. A' leveleket ezentul kétlovas könnyű kocsik viendik Párisból Calaisba; Párisban az expeditio naponkint történik; Doverben 's a' Dover és London közötti városokban naponkint fognak a' (Franciaországból jövő) levelek kiadatni, Londonban pedig hetében hatszor. Ez az új rendszer a' jövő januarius 1sójén fog kezdődni. A' levelhár különböző felvetésmódja miatt csak a' határszélig lehet a' két országi leveleket kifizetni. (francozni). A' kereskedők e' rendszernek igen örülnek. (Angliában 's Franciaországba ez igen jó, de nálunk — minek!?)

A' legujabb Courier (jul. 26ikán), sem hoz semmi hirt Portugáliából; 's ő a' hírek illy kimaradtából helyesen azt következteti, hogy jul. 15 vagy 16ikaig don Pedro ügyét és seregét semmi szerencsétlenség nem érte. A' legkisebbet is nagyitva irták volna meg azonnal Lissabonba 's Madridba. Már pedig onnan ide (Madridba) négy nap eljut a' sebes posta, Madridból Bayonneig két nap alatt, innen telegraphok viszik a' tudósítást Párisba, 's így az utóbb nevezett helyre jul. 21 vagy 22ikeig el kellett volna valami hírnök érkezni. Hihetőleg don Pedro jul. 15ikén még Oportot nem hagyta el. (L. Portugália.)

A' hollandi királynak válasza a' conferentia utóbbi nyilatkozására (l. előbbi levelünket), így szól a' Courier e' hónap 26dikán, általában megnyugtató. — Heven ohajtja a' király, hogy a' vitának már egyszer vége legyen 's tetemes áldozatokra ajánlja magát késznek, ha Belgium is hajlani fog illy tetemes áldozatokra. —

Londonban a' mult jul. 27ikétől kezdve egy német angol ujság jelenik meg (Der deutsch-englische Anzeiger; nagy folio, egyik szeleten a' textus németül, a' másikon angolul); szerkeztetője dr. Horn.

FRANCZIA ORSZÁG.

A' Moniteur egy hirdetményt közöl az ausztriai követtől Párisban, mellyben felsóltatit Ausztriai Császár Ő Felségének minden, most Franciaországban vagy a' tengerentuli francia birtokokban tartózkodó alattvalója, ha utlevelének ideje már letölt, hogy magának az ausztriai követségénél Párisban, vagy pedig az illető, ausztriai consulságoknál új maradáslevelet szerezzen, különben reájok a' törvénytelenül távollevők 's kiköltözöttek iránt hozott törvényes szabályok fognak alkalmaztatni. — Jul. 25dikén Párisban 65 halt meg choleraiban. — Meghalt Párisban báró Portal, előbb XVIII. Lajos, aztán X. Károly volt főorvosa, a' francia academia tagja 's a' boncztudományak a' College de France-nál professora, éltének 91 évében. A' College de France ezen halál által az utóbbi három hónap alatt már ötödik professorát vesz.

ti, ezek: Champollion (az ifjabb), Cuvier, Remusat, Thurot és Portal.

Julius 27-dikén kezdődtek el a' juliusi revolutio (1830) évnapi ünnepelése. Dél tájban a' király Párisba jött 's elfogadá a' jul. 29-iki (mialt fő ünnepi) biztosság 12 tagból álló küldötségét. Estve 5 óra után ismét vizsátért Ó Felsége St. Clóudba. Ez nap a' julius-keresztesek mindössze 800zan, jelen voltak a' tavaly elesett juliusi hősök tiszteletéül tartott gyászmisén. E' gyász-ünnepelést magok a' polgárok rendelék. Ugyan ekkor a' status költségén kiházásítandó 16 lyánka is, karon vezetve választott férjüket, megjelent a' városháznál, hol néhány minister jelenlétében a' házassági kötés azonnal alá is iratott. Férjeik történetesen csaknem mindnyájan juliusi keresztesek voltak. Többet ezen ünnepelésekről jövő levelünkben.

A' Nouvelliste (ministeri ujság) így szól: A' Messenger egy összeesküvésről beszélvén, melly a' királyi ház ellen intéztetett volna, azt mondja, hogy a' belső minister (Montalivet) e' miatt egy éjet a' St. Clóudi palotában töltött. Mi bizonytal mondhatjuk, hogy ebben egy szó sem igaz. Ugyan ez a' journal (a' Messenger) azt állítá a' minap, hogy Diot Párisban van. Ez is hazugság. Diot a' két-Sévres megyében van, üzetve a' lovas politia által, mellyet ő nehezen fog többé kijátszhatni.

A' berryi hgné, ugy mond a' Temps, a' Vendéban bizott, a' Vendée pedig a' külső hatalmokban. A' csalatások oszlanak, 's V. Henrik anyja pinczékben rejtezik, hiv testőrjei pedig, kik semmi fizetést nem kapnak, a' diligenceokat (postakocsikat) és bérlők erszényeit rabolják. Elhisszük, hogy Maria Carolina fényesb rollát szeretne játszani, mint a' milly rablókat vezetni; de ha már a' Vendée el van nyomva, a' délt nehezen fogja többé fellázaszthatni. Mihelyest a' legitimitas pártosi a' földközi tengerpartok hosszában szerkeződnének, azonnal szöveteznének ellenök a' hazafiak is; a' nemzeti órség bátor és erős, a' sereg (katonaság) hívsége tántoríthatatlan. Az országos vélemény olly erős,

hogy magok a' carlista ujságok is kénytelenek a' külső megtámadás és berohanás ellen szólani; azért magasztalja a' Gazette 's a' Courrier de l'Europe a' régi revolutio dicsőségét. Minelőtte tiz év lefolyna, a' legitimitas szintolly melyen el lesz feledve, mint a' császárkodas legszebb napjaiban. Lesz a' juliusi revolutio is diszesb időszak. Nincs messze többé a' pillanat, midőn a' francia kormány az europai indulás elején vezetőleg fog állani, 's az lesz lételének föltétele. Van olly idő, midőn minden, a' mi előre nem hat, elmerül: így a' sajtó, a' tribünök, a' koronák. —

Julius 18-ikán Párisban a' Sz. Simonisták fényesen temettek sajtószertartásik szerint egyik elhunyt apostolársokat, Talabotot el. ki köztök jó darab ideig tányért mosogatott. Tömerdekre gyülonge a' kíváncsi nép, nézni e' szakálos philosophus 's uj vallás kezdő csoportot, nézni híveiket, kik itt nem csekély számmal 's ünnepileg jelentek meg. A' későn boldogult egykor királyi alügyvédi hivatalt viselt, mellyet közelebb tudjuk, mivel váltta fel. —

A' párisi királyi törvényszék megsemmítette a' párisi polgári törvényszék azon íteletét (junius 28-ikáról), hogy a' St. Simonisták ellen semmi törvényes pörvitelre nincs alap. E' szerint a' St. Simonisták főbbjei az assisekhez utasítottak, engedelem nélkül felállított egyesületek végett törvény és ítelet alá veendőek.

Strassburgi levelek szerint a' cholera közeledik Alsatiához. St. Diében, Colmarhoz 8 utfnyre 's Bitsch nevü erőségben már kiütött. Német-Lotharingia több tájain a' parasztok mezőre mennek ki, biztosabbnak tartván e' helyet, Forbach mellett egy egész falu kiürült, mert lakosi néhány halálos eset által elijesztve messzebb falukba költöztek el.

A' lengyel nemzeti biztosság (National comité) protestatiot készít a' nemzetebelieknek Afrikába hurczoltatások ellen.

Az ifjabb Berryer még most is fogva ül Nantesban.

Azon tolvajok, kik a' párisi bibliotheca' pénz- és emlékpénzeit elorozák, végre ki-

nyomoztattak. Jul. 26ikán délután fogtak el egy Drouhin nevezetűt, épen midőn postakocsira akart felülni. A házában, mellyben ő egy nem rég szabadult gályarabbal lakott 17 finom aranyrudat, 7 darab-aranyat, 's 300 francnyi ezüstpénzt találtak. Az elfogott levelezésekből kitetszén, hogy a' lopás egy részének egy óramivesnél kell lennie, chez is elmentek 's ennél 3 rudat 's több már feldolgozott aranyat találtak.

X. Károlynak Hamban ülő exministerei, mint hallik, kérelmet akarnak beadni a' kamarák legközelebbi ülésében, mellyben szabadságokért esedeznek.

A' Courrier Belge bizonyosnak állítja, hogy a' conferentiának 68dik protocolluma is megérkezett már Brüssselbe, 's az Thorn urat érdeklí.

NÉMETORSZÁG.

Stuttgardban egy protestatio repked, melly a' legujabb szövetségi végzeteket a' legkeményebb kifejezésekkel támadja meg. E' protestatio mindenek előtt szükségesnek látja, hogy a' rendek hivassanak egybe. (Jelenleg Németországban csak a' hannoverai rendek ülnek együtt). Hírlelik, hogy a' napokban hivatalos nyilatkozás fog megjelenni, melly az érdekelt végzések által gerjesztett aggodaimakat ügyekszák elhárítani. l. alább.

Ugyancsak a' Stuttgarti ujság említi azt is, hogy a' badeni kormánynak szinté' elszánt akarátja, a' constitutiót minden pontiban sértetlenül fentartatni. (Nem igaz. l. ezt is alább).

A' hannoverai rendek második kamarájában tett azon indítványra nézve, hogy a' rendek a' német szövetségi végzések ellen hatalommal és tüstént protestáljanak (l. Jelenkor); azon leírás jött a' kormányzékától: „hogy a' szövetség jogai és viszonyai felől e' jelen körülményekben megkívánt előlátással és kiméllettel (Diskretion) szólának a' rendek.“ Ez lón oka, hogy a' sokaktól támogatott indítvány nem, mint szándékban volt, nyilvános, hanem csak meghítt (vertraulich) ülésben vétetett fel. Julius 23ikán folyt e' tárgyban a' második meghítt tanakodás, melly három órát tartott. Minden mellékjavaslat maga a' protestatio ellen, vissza-

vettetett, 's meg lón ujjalag erősítve az előbbi tanakodásban e' tárgy megfontolása és kidolgozása végett kinevezett biztosság. —

Ugyancsak a' hannoverai második kamara jul. 21diki ülésében cabineti titkos tanácsnok Rose a' ministerium nevében azon indítványt tette, hogy az ország alaptörvénye i egyikéből a' következő czikkely: „A' rendek (statusok) megegyezése nélkül semmi adó sem szabathatik, 's ezen adó-felvetésnek vagy szabásnak minden esztendőben ujon kell tétetnie“ töröltessék ki. A' ministerium eziránt különösen a' német szövetség ujabb végzéseire hivatkozott; de a' nemzeti képviselőkben elszánt oppositiora talált. Különösen syndicus és dr. Lünzel igen nyomonosan ekép szólott: Örömet megegyezném a' ministerium kívánatában, ha épen a' német szövetség felhozott 's ujabb végzése a' dolgok állapotját meg nem változtatták volna. Külső befolyás szerint intéztetni az ország dolgait sem érzésem sem lelkiismeretem nem engedi. Többen, igen sokan hasonlóul nyilatkozván, a' ministerium ajánlata félrevetett.

A' württembergi „Regierungsblatt“ 35 számában (jul. 30ikáról) ezen felírás alatt: Közvetlen királyi decretumok, a' következő áll, melly a' szövetséggyűlés végzéseit illeti: A' szövetséggyűlés XXIIIdik ülésében e' f. év jun. 28ikán ezen hat czikkely határozott: (következik a' hat czikkely). Midőn e' végzéseket ezennel közzé tesszük, kinyilatkoztatjuk egyszersmind a' már jelentkezett balmagyarázatok elmellőzése végett Ő Felsége nevében 's különös felhatalmazásánál fogva, hogy ama' végzések által ezen ország alkotmányának legkisebb sérelme sem vala szándékban, de nem is lehetett, minthogy az azokban többször felhozott bécsi vég-acta 56dik czikkelyében nyilván ki van mondva „hogy a' megismert hatásban lévő országrendi és képvisleti alkotmányok csupán alkotmányszeres uton szenvedhetnek változtatást.“ Valamint tehát semmi ok sincs attól tartani, hogy a' nevezett szövetséggyűlési végzések akármi tekintetben is ezen ország alkotmányával meg nem egyezőleg alkalmaztassanak: szintolly lé-

lekisméretes hívséggel fogja a' statuskormány ezentul is az országos alkotmányt minden, akár a' rendek részvétét a' törvényhozásban, akár az adóajánlás jusát, akár más a' württembergi statuspolgárnak biztosított bármilyen jussokat érdeklő pontiban fentartani. — Stuttgart jul. 28ikán 1832. Király Ő Felsege jelen nem léteben különös legfőbb felhatalmazással: Maucler, Weishaar, Herzog, von Hügel, Schwab.

A' badeni kormányzék ujság egy, julius 28dikán költ nagyhercegi rendeletet közöl, mellynél fogvást a' mult december 28dikán nagy hercegi megerősített kapott badeni sajtó törvény (és szabadság) felfüggesztetik, az ujságok, heti vagy havi 's más husz ivnyinél kisebb iratok nyomtatás előtt a' politia hivatal censurája alá vettetnek, 's a' sajtópör-folyamok nyilvánossága megszüntetetik. — Mind ezt a' felette sokat és szertelent azért, mivel a' szövetségi gyűlés, julius 5diki végzése szerint, közértelemmel úgy találta, hogy az érdeklött badeni sajtótörvény a' fenálló szövetségi törvényekkel nem férhet meg, ezen szövetségi törvényeknek pedig maga a' szövetségi gyűlés a' legjobb 's legtörvényesebb magyarázója. —

Jul. 28dikán a' kurhessi kormány is kihirdetetté a' most említett szövetségi végzéseket. Aláírva a' corregens herceg és 4 minster.

A' rajnamelléki bajor kormányzék kívánatára Hallauer ügyvéd St. Wendelben, (lichtenbergi hercegség) elfogott. A' hambachi gyülekezetenél egy volt ő a' leglármásabb szónokok közül.

PORTUGÁLIA.

Jul. 26ikáig semmi új tudósítás nem jött Portugaliából Londonba. Magából Oportoból az utolsó hír jul. 10diki. Tudjuk, hogy előtte való nap foglalta el don Pedro a' helyet, 's 10ikén még semmi más helység sem állott melléje. Mint mult levelünkben röviden említettük mingyárt bementé után (Oportóba) don Pedro a' tömlöczöket megnyitatta 's mind a' politikai mind egyéb vétségekért elfogottakat kibocsáttatá, de ezen utóbbiak még azon éjjel olly durva kicsapongásokat követtek

el, hogy ujjal zár alá kelle őket vetni; a' többi közt ezen tolvajok megölték a' hóhért (bakót). — Lissabonban a' Miguelisták elég jó kedvvel voltak, 's bizva biztak a' seregek 's a' nép (parasztság) hívségébe. Számtalan pap és barát gyűlt fel a' fővárosba, predikáltak uton utfélen mint dühödtek, mindeniknek egy nagy medaille don Miguel képével a' mellén.

A' francia Nouvelliste (julius 29dikén) a' következő telegraphi tudósítást adja Bayonneból jul. 27ikéről estveli 4 órakor. „Don Pedro kilencz bataillont szerkeztetett össze Oportóban, mellyek közül egy kiszolgáltakból (veterani) áll. E' csapatból 3,600 ember előnyomult 's több álláspontot (hol? nem mondatik), mellyeken előbb don Miguel katonái voltak, elfoglalt. Egy bataillon don Miguel seregei közül a' constitutionalis félhez átalment 's ezekkel együtt Suzar ellen indult. Van 9 ágyujok. Ugyanaz nap (10dikén) egy másik, 2,600 főnyi, csapat utját Braganak vette. — Jul. 17ikén don Pedro seregei közül 500 ember Ponte de Limát foglalta el. Sok portugáli szökevény ment Tuyba, Galliciába (Spanyolország). Hiszik, hogy don Pedro jul. 18dikán már Lissabonban leend (?), 's hogy don Miguel Spanyolország felé már vonul. Ezen hírek ide (Bayonneba) Vigoból jöttek, Galliciából, hiteles kutfőből.“ — Mind e' mellett ezen tudósítások bővebb hitelesítését még el kell várnunk. Ellenben az egyenest Lissabonból jövő tudósítások is gyanusak, minthogy a' szokott közösülés Oporto és Lissabon közt don Miguel seregei által megvan szakasztva 's így az Oportóból jövő hírek közül a' lissaboni kormány csak azt és úgy közli a' mit és a' mint jónak látja.

Don Miguel a' Beirába (tartomány) utasított seregekhez felszólítást bocsátott, mellyet az Oest. Beob. is közöl. El lehet gondolni, hogy ez a' felszólítás így kezdődik: Katonák! Egy portugáli rebellis csoport, minden országbeli revolutionalisokkal szaporodva kiszállott partjainkra. Az a' szándéka, hogy polgárháborút gerjessen, hogy a' szentséges religiot megpiszkolja (beschimpfen) 's a' mi elődjeink több mint 6

százados bölcs institutioit a' thronussal együtt felforgassa 's a' t. 's a' t! Egyszersmind minden revolutioi szándék elnyomására a' fővárosban egy, vegyes tagokból álló törvényszéket állított don Miguel, melly St. György erőségében mind addig szünetlen fenálljon, míg a' rebellisek meggyőzetnek és semmivé tételnek. — Ez a' törvényszék minden bevádolt felett nyomban hoz ítéletet 's ez nyomban végre is hajtatik. Hogy pedig pénze is legyen a' jó fejedelemnek, egy kir. rendelés meghagyja, hogy több nyilvános társaságok és részvényesek, például a' lissaboni bank jövedelmeiből egy tizedrészt tartóztassák. —

A M E R I K A.

Maj. 12ki tudósítások szerint Riojaneiroból az ottani kamarák megnyitása maj. 4kén a' gondos előrendeletek mellett minden zavar nélkül megtörtént. Dom Pedro pártja april 17ke óta csendes, ujsága, melly eddig Caramuru czimzetet viselt, megszűnt; mindazáltal e' nyugalom húzamos nem leend, felbomlására szolgálhat majd azon, kamarák elibe nyujtandó kérelem, melly Don José Bonifacio d' Andradat a' gyermek császár helyettesét sürgeti hivatalától megfosztatni, mivel e' férfit 's két testvérét a' jelen állapot ellenséginek tekintik. A' kamarák eddig egyedül belső 's helybeli ügyekkel foglalatosak; a' minister, mint hallik, javaslatot készít új katonaság-szerkezésre, az eddigi nemzeti őrség helyett, mellybe most már csekély bizodalmat helyezhetni. — Pernambucoban april 15 's 16kán az insurgensek újra lázongtak, a' város egyik erősb pontját elfoglalván, de 17kén ismét minden rendén volt. A' zavar gyümölcse 30 holt 's valami 60 sebesült. E' nyugtalanságok szoros kapcsolatban állanak a' riobeliekkel, mert mindig egy nappal ezek után történnek.

A' brasiliai kamarák üléseit a' következő beszéddel nyitá vala meg majus 4dikén a' regensség: Magas és méltó képviselői a' népnek! II. dom Pedro Ó Felsege nevében szerencsét kíván a' regensség Uraságtok ujonti egybegyülésekhez, melly a' nyilvános szabadság igaz barátjának mindenkor kelleme-

tes. — Europa szakadatlanul folytatja barátságos viszonyait az ó világ népeihez szintugy mint ez ujéihoz. II. Dom Pedrot csaknem minden nép megismeré már; Amerikában ezen igazságos tettet csak azon statusok némellyike nem teljesítette még, mellyek fájdalom, belső viszátkodásokban hányattatnak; Európában pedig csak két vagy három status. A' belső békét némelly tartományunkban pártok zavarák meg, de ezeket a' rend és törvény számos barátinak nagyelkü igyekezete elnémitá. Azonban mind eddig nem tetszett a' gondviselésnek olly nyugott állapottal ajándékozni meg minket, mellynek tartósb állandóságot ígérhetnénk. — A' minister statustitoknokok bővebb tudósítást fognak a' nyilvános igazgatás külön ágairól Uraságtok elejébe terjeszteni, azt a' kormányzéknek tetteiről is Uraságtok távollétében, 's a' brazili nép legsürgetőbb kívánatairól. Magas és méltó képviselői a' népnek! a' regensség, dom Pedro nevében, nyilt és hiv közrehatását ajánlja az Uraknak abeli fontos munkájokban, hogy a' népnek béke és boldoglét eszközöltesék. Uraságtoktól függ honunk sorsa, 's igen is méltó vala azoknak kezeikre bízni azt, kik a' hon egyéb fiai között ismeretek 's hazaszeretetre nézve jelesek.

Az indusok rablási 's a' gyarmati katonaságon vett győzödelmik következésében az egyesült é. a. statusi hadtitoknok ajánlatot tön a' főtábornagynak, ellenök rendes katonaság-küldésre, mire nézve a' tengermelléki várórségekből egy kis sereg fog összevonatni Chicago tájékán Scott general vezérlése alatt, 's egyesülten a' gyarmati katonasággal azonnal kezdik hadi munkálásikat egy részről, míg a' másíkról egy hasonló seregcse szint' ezt cselekszi, hogy így közbe szoritván a' Mississipi hosszában kóborló indusokat egytől egyig a' folyó tul partjára ált kényszerítsék, mi a' kormánynak már régi határozata irántok.

„La Veridad“ czimű ujság Rioban D. Pedronak egyik levelét közli mellyet majus 11ikén Angrabol fiához II. Don Pedrohoz irt; tartalma ez: „Szivem szerette fiam, eddig Párisból annyiszor tudósítottalak levelem által, valahányszor alkalom került, 's most

szinte, mivel egy hajó egyenesen Rioba siet, utját használatlan nem hagyom. Egészséges de igen elfoglalt vagyok egy nagy 's dicsteljes ügyel, az expeditioval t. i. mellynek vezéreül ajánlkoztam, megbuktatni a' tyranismust, 's uralkodásba hozni a' szabadságot, a' chartát, mellyet én, mint egykor Portugália királya a' most annyira szerencsésen Portugal nemzetnek engedtem; vezéreül kelle lennem; nem engedni polgártársim vérontatását; vezéreül azon ügynek, melly az emberiség, szabadság 's testvéredé, 's mire én törvény által vagyok, míg testvéred kiskoru, hivatalos. Ez okbul vállalám a' regensséget fei e' hónap 3dikán, 's viselni fogom vagy nem, mint nyilatkozásom szerint az általam minél előbb összehivatandó Cortesek gyűlése határozandja. Eddig leányom iránt atyai kötelességem teljesítém, az emberiség és szabadság iránt pedig egy szabad emberét. Kívánom, hogy e' levelem téged épen 's tanulásidban előhaladva találjon; mert fölötte szükséges, szeretett fiam, Braziliának, hazád, 's fogadott hazám (adoptiv) boldogságára, hogy ismeretek 's erény által érdemesülj kormányára; vége, édesem, azon kornak, mellyben a' fejedelmet csak azért tisztelék mivel fejdelem; 's hidd el, e' beszéd részemről amaz elvekből ömlik, mellyekhez szegődtem, 's örökre ragaszkodom. Reményilem figyelemmel olvasandod levelem, 's látni fogod milly részvétellel buzgok irántad mint atyád, mint barátod; millyel Brazília, mint fogadott hazám iránt annak barátja, 's annak jó kormányzatát ohajtója. Éljen boldogul, édes fiam, 's fogadd áldását atyádnak, áldását, messzeléted miatt szomorgó barátod — Don Pedro braganzai herczegnek.

TÖRÖKORSZÁG.

Damascus érdeklött elfoglalásáról az Oest. Feob. e' levelet közli Konstantinápolyból jul.

A' gabonának pesti piaci ára Augustus 10dikén 1832.

Pozs. m. vto. gar.	legjobb	középszerü	csékélyebb	Pozs. m. vto. gar.	legjobb	középszerü	csékélyebb
Tisztabúza	146 $\frac{2}{3}$	133 $\frac{1}{3}$	120	Zab	31 $\frac{1}{2}$	30 $\frac{2}{3}$	30
Étszeres	96 $\frac{2}{3}$	93 $\frac{1}{3}$	86 $\frac{2}{3}$	Köles	—	—	—
Rozs	56 $\frac{2}{3}$	53 $\frac{1}{3}$	50	Köles-kása	—	—	—
Árpa	46 $\frac{2}{3}$	45 $\frac{1}{3}$	43 $\frac{1}{3}$	Kukoricza	51 $\frac{2}{3}$	53 $\frac{1}{3}$	—

Szerkeszteti Helmezy. — Nyomatja Landerer.

10dikén. Miután Ibrahim basa Acre várát elfoglalta, sietett folytatni hadi munkáikodását minekelőtte vele Hussein basa a' nagyuri fő sereggel szembe szállhatna. Igy június 13dikán meglepte 20,000 rendes katonasággal 's libanon-hegyi Drusokkal Damascus nyílt városát, mellynek lakosi ellenállásra nem készületen, némi csekély verekedés után, neki meghódoltak. Ali basa damascusi nagyuri helytartó háznépével együtt Homsba szaladt Mehmed basa táborához. De ha egyrészt az egyiptomiak előnyomulnak Syriában, nem lévén még ott tetemes erő, melly nekik ellen álljon, más részről Hussein basa is nagy léptekkel közelget táborával, mellynek 20,000 emhernyi osztálya Antiochiába már megérkezett, 's ide a' tábor derekával maga Hussein basa is naponkiat várattott. E' szerint első ütközések hírének Konstantinápolyban rövid időn veendik. —

ELEGY HIREK.

Mezzofanti abbate felgyógyult.

Lipcese jelen népessége száma 43,189 fő, közte 21,023 fi. 's 22,166 nő nembei, bázaspár pedig 5,976.

Egy majus 13iki cs. ukas az egész Orosz birodalmi nemességnek díszruha viselést enged 's rendel sötétzöld posztóból, vörös gallérral, hajtókával, 's aranyzott gombokkal, mellyeken a' császári korona alatt, az illető megye címere leendő látható. —

Pénzfolyamat:

Bécs (Augustus 7dikén) közép ár:

Státus 5 pC. kötelezőlev.	87 $\frac{1}{4}$ p. p.
— 4 pC.	— — — —
— 1820diki nyeres. kölcsön	— — — —
— 1821diki	— — — —
Bécs vár. 2 $\frac{1}{2}$ pC. banko kötel.	47 — — —
Az udv. kam. 2 $\frac{1}{2}$ perCent kötel.	— — — —
Bank-actiák v. részvények draabja	1137 $\frac{3}{4}$ — —